

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології та соціальної роботи
Кафедра загальної та практичної психології

Дипломна робота
(бакалавра)

з теми: **«ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНО-СМИСЛОВОЇ СФЕРИ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДИ ІНФОРМАЦІЙНО-
ПСИХОЛОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ»**

Виконав: студент 4 курсу
Ps1-B19z групи
спеціальності 053 Психологія
(заочна форма навчання)
Годорог Артур Маринович

Науковий керівник:
Логвіна Оксана Анатолівна,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри загальної
та практичної психології

Рецензент:
Данчук Юлія Петрівна,
кандидат психологічних наук,
доцент, старший викладач кафедри
загальної та практичної психології

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНО-СМИСЛОВОЇ СФЕРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ.....	7
1.1. Ціннісна сфера особистості як предмет соціально-психологічного дослідження.....	7
1.2. Вплив інформаційно-психологічних засобів на цінності студентської молоді.....	18
1.3. Модель формування ціннісної сфери студентської молоді інформаційно-психологічними засобами.....	30
Висновки до першого розділу.....	37
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНО-СМИСЛОВОЇ СФЕРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ.....	39
2.1. Опис методів дослідження експерименту.....	39
2.2. Організація і проведення експерименту.....	44
2.3. Аналіз результатів дослідження.....	48
2.4. Рекомендації, щодо формування цінностей студентської молоді засобами інформаційно-психологічних технологій.....	59
Висновки до другого розділу.....	66
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. З розвитком інформаційних технологій значно зросла швидкість передачі інформації, що збільшує інформованість суспільства. Процеси спілкування та передачі даних в соціумі дуже змінилися протягом останніх п'яти років. Такі світові тенденції формують цінності сучасної молоді.

Молодь є найбільш відкритою до нових знань, креативною, мобільною й активною суспільно-політичною силою, а водночас і політично недосвідченою. Вивчення ціннісних орієнтацій молоді важливе не лише в теоретичному, а й у практичному плані, позаяк дає змогу з'ясувати, наскільки українська молодь є суб'єктом державотворчих процесів або об'єктом маніпулятивних технологій (Вознесенська, 2013).

Цінності є центральним компонентом ціннісно-сміслової сфери, основою смисложиттєвих орієнтацій та самоактуалізації особистості, а неможливість реалізації ціннісних ідеалів в реальному житті може призводити до внутрішнього ціннісного конфлікту між «бажаним» і «доступним». Проблема формування ціннісно-сміслової сфери молоді набуває сьогодні особливого значення в контексті посилення впливу медіа на світогляд, цінності та життєві настанови молодих людей. Тому науковий пошук вирішення питання формування ціннісно-сміслової сфери студентської молоді інформаційно-психологічними засобами набуває сьогодні особливого значення (Карпенко & Карпенко, 2013).

Проблема формування ціннісно-сміслової сфери особистості досить широко представлена в сучасних дослідженнях (С. Алієва, І. Бех, І. Білецька, М. Боришевський, О. Гданська, З. Карпенко, І. Кононов, І. Мельничук, О. Музика, М. Савчин, Т. Ткачук та ін.). Аналіз структури та змісту ціннісно-сміслової сфери особистості здійснено в роботах Ж. Вірної, О. Москаленко, Е. Помиткіна. Формування ціннісної сфери студентів, зокрема вивчення особливостей ціннісних орієнтацій студентів різних спеціальностей

представлено в дослідженнях Н. Антонової, Н. Іванцева, Н. Максимчук, О. Научителя, Л. Романюк та ін.

Серед соціальних та соціально-психологічних чинників, які формують ціннісний потенціал молоді визначають: інститути соціалізації (сім'я, освіта, політичні організації) (І. Клименко, 2013), макро- та мікро-середовище (колектив, місце проживання) (О. Петрунко, 2013), культура (мистецтво і література) (З. Карпенко, 2015), психологічні характеристики особистості (І. Семків, 2013), засоби масової інформації тощо. Вплив останніх на ціннісну сферу особистості, зокрема телебачення (О. Федоров), може стати вирішальним в добу інформаційних технологій та пропаганди (Ліщинська, 2013).

Вплив інформаційно-психологічних засобів, а особливо медіа на особистість досліджували у контексті проблем комунікації, соціалізації та формування ціннісних орієнтацій (О. Барішполець, Н. Богомолова, Дж. Донакю, Ю. Купер, Г. Лассуелл, М. Маклюен, В. Монастирський, У. Олаєн, В. Різун, Е. Томпсон, П. Фролов, Р. Харріс); візуального аспекту медіакультури (Н. Череповська); впливу медіа на соціальну ідентичність (А. Манаков, В. Собкін, К. Тарасов); медіаосвіти (Л. Баженова, О. Баранов, Д. Григорова, А. Федоров, І. Челишева, В. Шаповалова); ролі родини у формуванні медіакультури (О. Вознесенська, 2014); Інтернет-середовища та його впливу на освіту (Л. М. Найдьонова, 2013), взаємодії з медіавіртуальністю (Л. А. Найдьонова, 2018). Дослідження ролі ЗМІ та впливу медіавізуального контенту на особистість в умовах гібридного протистояння розпочато у лабораторії масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології НАПН України (О. Вознесенська, Л. Найдьонова, Н. Череповська, 2020).

Попри значну увагу науковців до проблеми впливу медіа на особистість, все ж бракує ґрунтовного вивчення формування ціннісно-сислової сфери студентської молоді інформаційно-психологічними засобами.

Об'єкт дослідження – ціннісно-сислова сфера молоді.

Предмет дослідження – формування ціннісно-сислової сфери

студентської молоді інформаційно-психологічними засобами.

Мета дослідження – визначити зміст та можливості формування ціннісно-сислової сфери студентської молоді інформаційно-психологічними засобами.

Завдання дослідження:

1. Обґрунтувати теоретико-методологічні засади дослідження формування ціннісно-сислової сфери студентської молоді інформаційно-психологічними засобами.

2. Емпірично визначити можливості формування ціннісно-сислової сфери студентської молоді інформаційно-психологічними засобами.

3. На основі результатів формувального експерименту надати рекомендації для здобувачів вищої освіти із підвищення саморегуляції і рефлексії щодо перегляду телевізійного контенту.

Методи дослідження: *теоретичні:* аналіз положень, що містяться в соціально-психологічній, філософській, соціологічній літературі з проблеми вивчення; моделювання, порівняння й узагальнення теоретичних та емпіричних досліджень; *емпіричні:* спостереження, бесіда, методика Ш. Шварца PVQ «Портрет цінностей» (адаптація І. Семків); Методика «Рівень співвідношення «цінності» і «доступності» в різних життєвих сферах (О. Фанталова)»; Анкета-опитувальник на визначення вираженості медіапсихологічних чинників за розробкою Субашкевич І.Р.; *математико-статистичних:* методи описової статистики, кореляційний (з використанням коефіцієнту лінійної кореляції Пірсона), порівняльний аналіз з використанням t-критерію Стьюдента.

Практичне значення роботи полягає у розробці соціально-психологічного тренінгу, який спрямований на формування ціннісно-сислової сфери, а саме – актуалізації цінностей особистості в професійній діяльності та подолання внутрішнього ціннісного конфлікту особистості між «бажаним» і «доступним» в контексті взаємодії з інформаційно-психологічними засобами, надано рекомендації для студентської молоді у споживанні телевізійного контенту в залежності від певної групи цінностей.

Експериментальна база дослідження. Дослідження було проведено на базі Львівського національного університету імені Івана Франка. Вибірку склали студенти віком 17-18 років, в загальній кількості 85 осіб.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження обговорювалися на VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми психології особистості на європейському просторі», 15 лютого 2023 р., м. Кам'янець-Подільський; XII Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молодь у сучасній психології», 20 квітня 2023 р., м. Суми.

Структура і обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (67 найменувань), 1 додатку. Загальний обсяг роботи – 78 сторінок.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі наведене теоретичне та еміричне узагальнення наукової проблеми, що полягає у визначенні формування ціннісно-сміслової сфери студентської молоді інформаційно-психологічними засобами. Отримані результати дослідження дозволяють зробити такі висновки.

1. Ціннісна сфера – це та психологічна інстанція, яка бере безпосередню участь у всіх процесах, пов'язаних із саморегуляцією діяльності та розвитком особистості. Поняття «особистісні цінності» охоплює предметне втілення системи діяльності та суспільних відносин, які відображають сутність життєдіяльності, конкретно-історичний образ життя конкретної соціальної спільноти. Засоби масової інформації виступають як фактор, що стимулює розвиток особистості, і в той же час провокують на несхвальні для суспільства вчинки, які не відповідають нормам моралі.

Модель формування ціннісної сфери студентської молоді інформаційно-психологічними засобами містить дві групи медіапсихологічних чинників. Першу групу утворюють індивідуальні чинники (характеристики особистості, які описують процес взаємодії індивіда з медіа) – це «медіауподобання», «особистісний досвід», «сензитивність до медіатекстів», «критичне мислення», «ідентифікація з медіаперсонажем». Друга група (пов'язані з опосередкованим впливом соціального середовища на взаємодію особистості з медіа) – це середовищні чинники, до яких належать «емоціогенність телеконтенту», «якість телепродукту», «медіауподобання друзів і рідних», «професійний інтерес до телеконтенту», «співтворчість». Медіапсихологічні чинники формують ціннісно-сміслову сферу через соціальні механізми: навіювання, наслідування, переконання, притягнення, емоційне зараження, групову творчість, групову могутність, інтерналізацію, адаптацію.

2. Кореляційний аналіз дозволив виявити зв'язок медіапсихологічних чинників з ціннісною сферою особистості. Встановлено, що «критичне мислення», «якість телепродукту», «співтворчість», «сензитивність до

медіатекстів», «професійний інтерес до медіатекстів» утворюють зв'язок з «доброзичливістю», тобто, ціннісні ставлення особистості пов'язані з медіапсихологічними чинниками.

За даними факторного аналізу встановлено шість типів ціннісно-сміслової сфери студентів з точки зору їх взаємодії з медіа: «неемоційний», «владний», «конформіст», «довірливий», «любитель розваг», «медіакультурний».

Виявлено, що зменшенню внутрішнього ціннісного конфлікту особистості між «бажаним» і «доступним» запобігають низький конформізм і низький гедонізм та такі медіапсихологічні чинники, як «сенситивність до медіатекстів», «особистісний досвід», «критичне мислення», «ідентифікація з медіаперсонажем», «емоціогенність телеконтенту».

Виявлено позитивну динаміку в середньому на 28% вираженості цінностей і медіапсихологічних чинників формування ціннісної сфери студентів після формувального експерименту, що полягав у проведенні соціально-психологічного тренінгу. Такі дані доводять необхідність формування системи цінностей сучасної молоді під впливом організованих медіачинників у контексті використання медіаосвіти в освітньому процесі зво. Впровадження соціально-психологічного тренінгу формування цінностей студентської молоді засобами інформаційно-психологічних технологій змінює не лише сприйняття медіа, але й впливає на світогляд молодої людини.

3. Розроблено соціально-психологічний тренінг формування цінностей студентської молоді засобами інформаційно-психологічних технологій, який можна використовувати як самостійний інструментарій для формування цінностей студентської молоді. Реалізовано індивідуально-типологічний підхід до формування ціннісної сфери за допомогою медіапрактик, який передбачає індивідуальні рекомендації перегляду певного телеконтенту, відповідно до цінностей особистості та в контексті її взаємодії з медіа. Для зменшення внутрішнього ціннісного конфлікту особистості визнано доцільним запровадження саморегуляції перегляду телевізійного контенту залежно від

цінностей особистості.

Звісно, виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів вивчення проблеми медіавпливу на ціннісні орієнтації молоді. Тому, перспективу подальших досліджень ми вбачаємо у вивченні соціально-психологічних механізмів формування ціннісно-сислової сфери студентської молоді під впливом медіа та подальшому вдосконаленні діагностичного інструментарію вивчення формування ціннісно-сислової сфери студентської молоді інформаційно-психологічними засобами

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андросюк В.Г. Юридична психологія: підручн. К.: Ін Юре, 2000. 351 с.
2. Ануфрієва О.В. Психологічні чинники впливу ЗМІ на структурні елементи ціннісних орієнтацій студентської молоді. *Молодь в умовах нової соціальної перспективи*: м-ли XI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Житомир, 25-26 березня 2009 року). Житомир, 2009. Ч.1. С. 148–149.
3. Баришполец О. Чинники впливу засобів масової інформації на аудиторію. *Соціальна психологія*. К., 2006. С. 47–56.
4. Бондаревська І.О. Ціннісні орієнтації як компонент смислового змісту гендерної ідентичності. *Актуальні проблеми психології*: зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. К.: Міленіум, 2004. Т. 1, ч. 12. С. 8–11.
5. Боришевський М.Й. Духовні цінності як детермінанта саморозвитку особистості. *Педагогіка і психологія*. К., 2008. № 2. С. 49–57.
6. Василюк А. Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ. Ніжин: Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя, 2004. 154 с.
7. Вірна Ж.П. Мотиваційно-смилова регуляція у професіоналізації психолога: монографія. Луцьк: Вежа, 2003. 220 с.
8. Вознесенська О.Л. Медіаактивність як фактор становлення особистості сучасного студента. *II Міжнародна науково-практична конференція «Генеza буття особистості»* (19-20 грудня 2011 року). К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2012. Т. I. С. 18–25.
9. Вознесенська О.Л. Медіасоціалізація: гендерні стереотипи серіальної реальності. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. Сер.: Психологія. К.: КНУ ім. Т.Шевченка, 2014. № 1. С. 22–27.
10. Вознесенська О.Л. Система ціннісних орієнтацій персонажів сучасних телесеріалів як чинник формування цінностей дітей та молоді. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*: зб. Статей. К.: Міленіум, 2013. Вип. 32 (35). С. 294–302.

11. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. К.: Академвидав, 2009. 464 с.
12. Глушко Л.О. Чинники формування впевненості у собі в школярів підліткового віку. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. К., 2012. С. 194–202.
13. Горностай П.П., Ліщинська О.А., Чорна Л.Г. Психологія групової ідентичності: закономірності становлення: монографія. К.: Міленіум, 2014. 252 с.
14. Гуманістична психологія: антологія: в 3-х т. [упоряд. : Г. Балл, Р. Трач]. К.: ПУЛЬСАРИ, 2005. Т.2: Психологія і духовність: (світоглядні аспекти гуманістично зорієнтованих напрямів у сучасній західній психології). 279 с.
15. Дейнегіна Т.О. Телебачення як особливий чинник впливу на духовно-моральний світ сучасної молоді. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. Харків, 2012. № 5. С. 71–79.
16. Деркач А. Громадська мрія. *Телекритика*. К., 2011. № 3. С. 83–88.
17. Дуб В.Г. Характеристика ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2014. С. 94–104.
18. Дубасенюк О.А. Синергетичний вплив засобів масової інформації на розвиток особистості. *Новые технологии обучения: Учебно-воспитательная среда и нравственность в XXI веке*. Київ, 2010. С. 48–52.
19. Жадан І.В. Цінності в структурі політичної картини світу молоді: концептуальні засади дослідження. *Психологія особистості*. 2013. № 1. С. 213–221.
20. Іванов В.Ф., Волошенюк О.В. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручн. К.: Академія української преси, 2012. 352 с.
21. Іванов В.Ф. Соціологія масової комунікації: навч. посіб. Черкаси: Вид-во ЧДУ, 2003. 196 с.
22. Камінська А.А. Вплив сучасного українського телебачення на формування морального виховання молоді. К., 2013. С. 24–32.
23. Карпенко З.С. Аксіопсихологія особистості. К.: ТОВ «Міжнар. фін. агенція», 2000. 216 с.

24. Карпенко З.С. Психолого-історична реконструкція соціальних міфологем як метод протидії маніпулятивним медіатехнологіям. *Проблеми політичної психології*. К., 2015. Вип. 2. С. 361–370.
25. Карпенко З.С., Карпенко Є.В. Ціннісно-ієрархічна модель духовного здоров'я особистості в захисному і копінговому модусах. *Наука і освіта*. 2011. № 11. С. 61–65.
26. Карпова Л. Особливості комунікативного впливу телебачення: інтегративний аспект. *Вісник Книжкової палати*. К., 2008. № 7. С. 23–26.
27. Клименко І.В. Медіа-вплив як чинник формування сімейних установок та цінностей у підлітковому віці. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*: збірник наукових праць. К.: Логос, 2013. С. 141–147.
28. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). *Media Sapiens*. 2016. 160 с.
29. Куляс І. Ефективне виробництво теленовін: стандарти інформаційного мовлення; професійна етика журналіста-інформаційника: практичний посібник для журналістів. К.: ХББ, 2006. С. 120.
30. Левківський К.М., Іванов В.Ф., Даниленко В.І. Навчальна програма «Медіаосвіта (медіаграмотність)». К., 2011. 88 с.
31. Ліщинська О.А. Інформаційно-психологічна безпека: концепція соціокультурного імунітету: монографія. Ів.-Франківськ: ФОП Богдан Кузів, 2013. 144 с.
32. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів: Літопис, 2010. 538 с.
33. Максименко С.Д. Загальна психологія: підручн. К.: Форум, 2000. 543 с.
34. Марійко С.В. Ното virtualis як феномен інформаційного суспільства. *Актуальні проблеми духовності*: зб. праць. Кривий Ріг: КДПУ, 2009. № 10. С. 324–329.
35. Матвійчук М.М. Організація медіаосвіти у соціально-педагогічній сфері (практикум): методичні рекомендації для студентів зі спеціальності «Соціальна педагогіка». Черкаси: ФОП Гордієнко Є. І., 2014. 118 с.
36. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів:

- монографія. [О. Т. Барішполець, О. Л. Вознесенська, О. Є. Голубєва та ін.]. К.: Міленіум, 2014. 348 с.
37. Мишко Н.М. Дослідження ціннісно-сміслової сфери майбутніх педагогів, які здобувають другу вищу освіту. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Херсон: Вид-во ХДУ, 2015. С. 21–26.
38. Москаленко О.В. Структурні компоненти ціннісно-сміслової сфери особистості. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Сер.: Філософія. Психологія. Педагогіка. К.: НТУУ «КПІ», 2013. Випуск 1. С. 91–98.
39. Музика О.Л. Ціннісна когнітивна складність у дослідженні творчо обдарованої особистості. *Наука і освіта*. 2007. № 4–5. С. 118–121.
40. Найдьонова Л.А. Рефлексія віртуальності – новий підхід до формування медіа-та-інформаційної грамотності (МІГ). Тези доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «*Віртуальний освітній простір: психологічні проблеми*» (Психологія нового тисячоліття). 2013. С. 41–58.
41. Невмержицька О. Вітчизняна педагогічна думка про вплив телебачення на становлення моральної особистості. *Людинознавчі студії* : зб. наук. праць ДДПУ. Дрогобич: Вид-во ДДПУ ім. І.Франка, 2009. Вип. 19: Педагогіка. С. 212–225.
42. Невмержицька О. Розважальні програми основних каналів телебачення України як чинник морального виховання підлітків: монографія. Дрогобич, 2007. 196 с.
43. Осипова Т.Ю., Бартенева І.О., Біла О.О. Виховна робота зі студентською молоддю: навч. пос. Одеса: Фенікс, 2006. 288 с.
44. Пенчук І. З досвіду дослідження впливу аудіовізуальних та друкованих ЗМІ на формування молодіжної аудиторії. *Вісник Запорізького державного університету*: зб. наук. ст. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький державний університет, 2002. Вип. С. 72–74.
45. Петрова Л. Вплив телебачення та Інтернету на молодь: Круглий стіл для старшокласників. *Психолог. Шкільний світ*. К., 2012. № 7. С. 31–34.
46. Петрова Н. Свободи немає там, де нема законів? *Телекритика*. К., 2011. № 1.

- С. 3–6.
47. Петрунько О.В. Агресивне телебачення та його деструктивний потенціал. *Освіта і управління*. К, 2004. № 3. С. 106–117.
48. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології: перспективи і ризику взаємодії: методичний посібник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 84 с.
49. Різун В., Іванов В. Історія досліджень медіавпливів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. К, 2013. С. 120–125.
50. Різун В.В. Теорія масової комунікації: підручн. К.: Просвіта, 2008. 260 с.
51. Ровинський Т. Методи впливу ЗМІ на суспільну свідомість. *МЕ і МО*. К, 2008. № 6. С. 100–103.
52. Руденко В.М., Руденко Н.М. Математичні методи в психології: підручн. К.: Академвидав, 2009. 384 с.
53. Семків І. І. Адаптація методики Ш. Шварца «Портрет цінностей» українською мовою. *Практична психологія та соціальна робота*. 2013. № 1. С. 12–28.
54. Скуленко М. І. Психологія пропаганди: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2009. 180 с.
55. Слюсаревський М.М. Інформаційний простір: критика існуючих визначень і спроба побудови теорії. *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна*. Сер.: Психологія, політологія: Особистість і трансформаційні процеси у суспільстві. Харків, 2000. № 439, ч. 4-5. С. 337–342.
56. Соловійова І.В. Чинники психологічної стійкості особистості до впливу засобів масової інформації. *Наука і освіта*. 2010. № 3. С. 109–113.
57. Субашкевич І.Р. Вплив медіа на ціннісні орієнтації студентської молоді. *Психологія та педагогіка сучасності: проблеми та стан розвитку науки і практики в Україні*. Львів, 2016. С. 99–102.
58. Субашкевич І.Р. Зміст ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді. *Якість вищої освіти: чинники формування конкурентоспроможності випускників*. Полтава, 2014. С. 261–263.
59. Темех Н. Д. Виховання молоді через призму телевізійного мовлення.

- Телевізійна й радіожурналістика* (Історія, теорія, практика: погляд у майбутнє): зб. наук.-метод. праць. Львів: ЛДУ ім. Івана Франка, 2000. Вип. 2. С. 158–164.
60. Темех Н.Д. Телебачення і формування духовності молоді: теорія, практика: навч. посіб. Львів: Вид-во ЛНУ ім. І.Франка, 2008. 147 с.
61. Темех Н.Д. Телебачення як джерело розвитку духовності молоді. *Телерадіожурналістика: історія, теорія, практика. Погляд у майбутнє*: зб. наук.-метод. праць. Львів, 2003. С. 44–47.
62. Титаренко Т.М. Чому і як особистість стимулює дебют життєвої кризи. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. К., 2000. Випуск 4 (7). С. 3–10.
63. Тітова Т.Є. Проблема психологічного супроводу формування ціннісно-сміслової сфери майбутніх психологів. *Психологія і особистість*. 2015. № 1. С. 176–185.
64. Фурман А.А. Ціннісно-смісловий аспект розвитку особистості. *Актуальні дослідження в соціальній сфері*. Одеса, 2015. С. 40–46.
65. Череповська Н. Роль медіа-культури у формуванні молодіжних субкультур в Україні. *Соціальний педагог*. 2008. № 11. С. 51–56.
66. Чорна Л.Г. Психологічні особливості впливу сучасного телебачення на прояви творчого потенціалу дітей. *Творча діяльність в ускладнених умовах*: навч.-метод. посіб. К., 2007. С. 248–266.
67. Шапошникова І.В. Дослідження впливу телебачення на формування цінностей сучасної студентської молоді. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*: науковий збірник. К.: Сталь, 2012. № 4 (64). С. 19–25.